



ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้การขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของประเทศไทย ส่งผลให้กิจการหนังสือพิมพ์ในประเทศขยายตัวรวดเร็ว จนกลายเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ หนังสือพิมพ์บางฉบับมองการปรับตัวของธุรกิจในประเทศ ที่ขยายตัวจากรากฐานเดิมในเขตพื้นที่นครหลวงออกไปยังเขตพื้นที่ภูมิภาคอย่างหวังผลระยะยาว และกิจการหนังสือพิมพ์ในส่วนกลางที่ดำเนินงานอยู่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว หนังสือพิมพ์ส่วนหนึ่งที่ขยายตัวปรับพื้นฐานการผลิต และจำหน่ายตามการเติบโตของเศรษฐกิจ หาแทนพิมพ์ทันสมัยมาแทนที่แทนพิมพ์เดิม และหวังผลรายได้จากแทนพิมพ์เดิมที่ล้ำสมัย ด้วยการส่งแทนพิมพ์เดิมไปจากส่วนกลางเพื่อแสวงหางานพิมพ์เสริมรายได้จากภาคเอกชนในภูมิภาค

ศูนย์ข่าวต่างจังหวัดหรือศูนย์ข่าวภูมิภาคของหนังสือพิมพ์บางฉบับจึงก่อกำเนิดขึ้นมา ภายใต้เงื่อนไขของการขยายฐานการตลาด การสร้างภาพลักษณ์และรายได้จากภูมิภาค จังหวัดเป้าหมายจึงเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ ที่มีศักยภาพการลงทุนสูง นับจากจังหวัดเชียงใหม่ นครราชสีมา ขอนแก่น ชลบุรี สุราษฎร์ธานี หรืออำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยแทนพิมพ์จากส่วนกลางที่เลิกใช้ในการพิมพ์ได้ถูกลำเลียงเคลื่อนย้ายไปติดตั้งยังจังหวัดเป้าหมาย เพื่อแสวงหาผลประโยชน์เพิ่ม

โครงสร้าง บทบาทขององค์กรหนังสือพิมพ์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระบวนการแสวงหาข่าวสาร กลไกในการเสริมสร้างข่าวท้องถิ่นเพื่อให้เป็นข่าวหลัก การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร เพื่อรองรับการขยายตัว กลยุทธ์ทางธุรกิจ ขยายธุรกิจ การช่วงชิงความได้เปรียบ จนกระทั่งความสำเร็จและล้มเหลวในการดำเนินการก่อเกิดขึ้น

หนังสือพิมพ์บางฉบับต้องการขยายเครือข่ายไปยังภูมิภาค เพื่อต้องการแข่งขันกับหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ เพื่อสร้างฐานข้อมูลในท้องถิ่นและถึงขนาดต้องการวางระบบหนังสือพิมพ์แห่งชาติเพื่อให้นักอ่านพร้อมกันทั่วประเทศ มองธุรกิจที่จะขยายผลระยะยาวไปยังต่าง

จังหวัด และนำเอาระบบเทคโนโลยีสื่อสารทางดาวเทียม อันเป็นเทคโนโลยียุคใหม่เพื่อใช้ในการส่งฟิล์ม เพื่อใช้ในการทำเพลทจัดพิมพ์ในพื้นที่อันเป็นที่ตั้งศูนย์ข่าวภูมิภาค

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ถือเป็นต้นแบบของหนังสือพิมพ์รายวันส่วนกลาง ที่จัดตั้งศูนย์ข่าวภูมิภาคหรือศูนย์ข่าวต่างจังหวัดขึ้นในพื้นที่ทุกภูมิภาค โดยภาคเหนือตั้งที่จังหวัดเชียงใหม่และพิษณุโลก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตั้งที่จังหวัดขอนแก่นและนครราชสีมา ภาคกลางตั้งที่จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคตะวันออกตั้งที่จังหวัดระยอง และภาคใต้ตั้งที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีและอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยการวางกรอบอำนาจในการกำหนดขอบเขตข่าว ควบคุมและแต่งตั้งผู้สื่อข่าวประจำจังหวัดและอำเภอ

หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ขยายฐานจากส่วนกลางไปยังภูมิภาค ซึ่งศูนย์ข่าวภูมิภาค ภาคเหนือตั้งที่จังหวัดเชียงใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตั้งที่จังหวัดขอนแก่น และภาคใต้ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้วยการขนย้ายแท่นพิมพ์เดิมที่เคยใช้พิมพ์หนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจและในเครือ ไปตั้งที่จังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่นและอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อขยายธุรกรรมสิ่งพิมพ์ในต่างจังหวัด ควบคู่ไปกับการพิมพ์หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจรายวัน และฉบับสวดแทรกแบบแทปลอยด์(ปัจจุบันยกเลิกเพราะเศรษฐกิจถดถอย) โดยใช้ชื่อกรุงเทพธุรกิจภาคเหนือ กรุงเทพธุรกิจภาคใต้และกรุงเทพธุรกิจภาคอีสาน ควบคู่ไปกับการจัดวางฐานกำลังเพื่อเตรียมการเปิดหนังสือพิมพ์แนวเดียวกับหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ วางรากฐานไปสู่เขตพื้นที่ต่างจังหวัดในเบื้องต้น จากฉบับรายสัปดาห์จบจนกระทั่งรายวัน โดยมุ่งเน้นไปยังจังหวัดใหญ่ในภูมิภาค ภาคเหนือเริ่มต้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ภาคตะวันออกที่อำเภอ ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ภาคใต้ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดนครราชสีมา(ปัจจุบันยุบ) โดยย้ายไปตั้งศูนย์ปฏิบัติการข่าวที่จังหวัดขอนแก่นแทน ดำเนินการภายใต้เป้าหมายเพื่อขยายฐานข้อมูลไปสู่ต่างจังหวัดเพื่อเตรียมการไปสู่หนังสือพิมพ์รายวันในเบื้องต้น และสร้างทีมข่าวภูมิภาคเพื่อใช้เป็นกำลังสำคัญในการปฏิบัติการข่าว ทดลองการใช้ระบบดาวเทียมเพื่อส่งฟิล์มและจัดพิมพ์ในเขตที่ตั้งของศูนย์ข่าวภูมิภาค ภายใต้เงื่อนไขการจำลองแบบจากสหรัฐอเมริกาและประสงค์จะขยายธุรกิจสิ่งพิมพ์ไปยังส่วนภูมิภาค

อย่างไรก็ตาม โครงสร้างและบทบาทของศูนย์ข่าวภูมิภาค หรือศูนย์ข่าวต่างจังหวัดของหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับ มีทั้งประสบความสำเร็จและล้มเหลว มีปัญหาที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นเพื่อทราบถึงปัจจัยเหล่านี้ ผู้วิจัยเห็นว่า น่าศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัย ต่อ ไปนี้

1. การช่วงชิงความรวดเร็วในการเสนอข่าวให้ทันเหตุการณ์ในยุคสังคมข่าวสารก้าวหน้า
2. การแข่งขันทางด้านธุรกิจของหนังสือพิมพ์รายวันในประเทศไทย
3. ศูนย์ข่าวภูมิภาค เน้นสาระข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ กรณีเกิดข่าวใหญ่มีการเสริมกำลังผู้สื่อข่าวจากส่วนกลางเพื่อ ขยายข่าวท้องถิ่นให้เป็นข่าวใหญ่ในหน้าหนังสือพิมพ์
4. ศูนย์ข่าวภูมิภาคสอดคล้องการทำงานของสื่อข่าวประจำจังหวัด และประจำอำเภอ ปรับฐานสวัสดิการ และลดกระแส การแสวงหาผลประโยชน์จากข่าวสาร โดยการปิดข่าว

ปัญหานำวิจัย

1. ศูนย์ข่าวภูมิภาคในปัจจุบัน มีนโยบายและโครงสร้างการบริหารการจัดการอย่างไร
2. ศูนย์ข่าวภูมิภาค มีกลยุทธ์การเสริมเปิดและขยายตลาดหนังสือพิมพ์อย่างไร
3. ศูนย์ข่าวภูมิภาคมีบทบาทในการนำข่าวในท้องถิ่นเพื่อเสนออย่างไร
4. ศูนย์ข่าวภูมิภาค กับการประสานงานร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างและนโยบาย และการบริหารของศูนย์ข่าวภูมิภาคของหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง
2. เพื่อศึกษาบทบาทของศูนย์ข่าวภูมิภาค ต่อการส่งเสริมการแข่งขันด้านการตลาดให้กับหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง
3. เพื่อศึกษาบทบาทของศูนย์ข่าวภูมิภาคในการส่งเสริมการรายงานข่าวท้องถิ่น
4. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของศูนย์ข่าวภูมิภาคว่า มีการประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นอย่างไร

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิจัยเฉพาะ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ และหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน ในฐานะผู้ดำเนินการศูนย์ข่าวต่างจังหวัด หรือศูนย์ข่าวภูมิภาค

ปรับโครงสร้าง ขยายองค์กรให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจขยายตัวและเศรษฐกิจถดถอยเพื่อตอบสนองผู้บริโภคและตอบสนองต่อองค์กรในเชิงธุรกิจ

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาโครงสร้าง บทบาท และการดำเนินงานของศูนย์ข่าวภูมิภาคของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ และหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน รวมทั้งสิ้น 3 ฉบับ โดยทำการศึกษาด้วยตนเองทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคที่ศูนย์ข่าวภูมิภาคที่ตั้งอยู่ โดยหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ พิษณุโลก ขอนแก่น นครราชสีมา สุพรรณบุรี ระยอง พระนครศรีอยุธยา สุราษฎร์ธานี และสงขลา หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่นและสงขลา หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น สงขลา ชลบุรีและศูนย์ย่อยที่ภูเก็ต

นิยามศัพท์เฉพาะ

ศูนย์ข่าวภูมิภาคหรือศูนย์ข่าวต่างจังหวัด หมายถึง สำนักงานสาขาของ หนังสือพิมพ์ส่วนกลาง ที่ย่อขนาดของฝ่ายข่าวต่างจังหวัด หรือฝ่ายข่าวภูมิภาค เพื่อแบ่งเขตความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายข่าว คัดเลือกข่าว คัดเลือกบุคลากร และปฏิบัติงานด้านการตลาด โฆษณา และสร้างภาพพจน์ของหนังสือพิมพ์ อันประกอบด้วยหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ตั้งที่จังหวัดเชียงใหม่ พิษณุโลก นครราชสีมา ขอนแก่น ระยอง สุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา สุราษฎร์ธานี และสงขลา หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ ตั้งที่จังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น ชลบุรี สงขลาและศูนย์ย่อยที่ภูเก็ต หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจตั้งที่ จังหวัดเชียงใหม่ สงขลาและขอนแก่น

ผู้สื่อข่าวภูมิภาค หรือผู้สื่อข่าวต่างจังหวัด หมายถึง ผู้สื่อข่าวต่างจังหวัด หรือ อำเภอ ที่ทำงานหาข่าวประจำท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมาย เพื่อรายงานข่าวในเขตท้องที่ประจำเข้ามายังสำนักงานใหญ่ส่วนกลางของหนังสือพิมพ์ ที่ผู้สื่อข่าวสังกัดเฉพาะของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ผู้จัดการ กรุงเทพธุรกิจ

บรรณาธิการข่าวภูมิภาค หรือบรรณาธิการข่าวต่างจังหวัด หรือหัวหน้าข่าวภูมิภาค หรือหัวหน้าข่าวต่างจังหวัด หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการรวบรวมและคัดเลือกข่าวจากต่างจังหวัดซึ่ง

รายงานเข้ามาโดยผู้สื่อข่าวประจำในแต่ละจังหวัด คัดสรรตีพิมพ์ในหน้าหนึ่งหรือหน้าภูมิภาค(หน้า
ข่าวต่างจังหวัด)

ผู้สื่อข่าวประจำสำนักงาน หรือ ผู้เรียบเรียงข่าว หรือ รีไรเตอร์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่
ในการรับและเขียนข่าวที่ได้รับทางโทรศัพท์ โทรสารทางสัญญาณดาวเทียมจากผู้สื่อข่าวประจำ
จังหวัด

หนังสือพิมพ์ส่วนกลาง หมายถึง หนังสือพิมพ์รายวันที่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงาน
การพิมพ์ ให้ดำเนินการจัดพิมพ์เพื่อจำหน่าย จ่ายแจก โดยมีสำนักงานใหญ่และดำเนินการพิมพ์ใน
กรุงเทพฯหรือเขตปริมณฑลข้างเคียง โดยมีวัตถุประสงค์ในการจำหน่ายทั่วประเทศ ในที่นี้
หมายถึงหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ผู้จัดการ กรุงเทพธุรกิจ เท่านั้น

โครงสร้าง หมายถึง รูปแบบของการจัดการบริหารองค์กรหนังสือพิมพ์ฉบับที่ทำการวิจัย
ในรูปแบบของโครงสร้างองค์กร ในที่นี้ คือ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ กรุงเทพธุรกิจและผู้จัดการ

บทบาทในการส่งเสริมข่าวท้องถิ่น หมายถึง การกำหนดกรอบอำนาจในการคัดสรรข่าวใน
ท้องถิ่น ตามลำดับความสำคัญที่หัวหน้าศูนย์ข่าวภูมิภาค พิจารณาเห็นว่า ควรจะนำมาลงตีพิมพ์
พาดหัวข่าวใหญ่ หรือจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง ตลอดจนการขยายสาระของข่าวในเนื้อหาที่
มากกว่าข่าวบางประเด็น ตามกระแสข่าวในแต่ละช่วงว่า มีความต้องการบริโภคข่าวสารประเภท
ใดโดยบรรณาธิการข่าวภูมิภาคในส่วนกลางจะมอบอำนาจให้กับศูนย์ข่าวภูมิภาคแต่ละแห่ง ซึ่งบาง
โอกาสจะส่งเสริมการรายงานข่าวเชิงสืบสวน หรือเป็นช่วงกระแสของประชาชนต้องการข่าว
เศรษฐกิจหรือการเมือง

บทบาทในการแข่งขันการตลาด หมายถึง การดำเนินการด้านจัดจำหน่ายอันประกอบด้วย
สายส่งสมาชิกและสายส่งเพื่อให้วางหนังสือพิมพ์ก่อนหนังสือพิมพ์คู่แข่งฉบับอื่น เพื่อสร้างความ
ต่อเนื่องในการติดตามซื้อหนังสือพิมพ์ฉบับดังกล่าว อันเป็นการเพิ่มค่านิยมที่ส่งผลทางจิตวิทยาแก่
ผู้ซื้อรายอื่น และต่อเนื่องทางอ้อมโดยบริษัทตัวแทนโฆษณา การสำรวจความนิยมหนังสือพิมพ์ที่
ได้รับการขานรับจากประชาชน สามารถนำผลการวิจัยนำเสนอและบริษัทผู้ผลิตสินค้าหรือบริษัท
ตัวแทนโฆษณา จะพิจารณาคัดสรรนางบโฆษณามาตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ดังกล่าว ดังนั้นข่าวท้องถิ่น
ที่มีความละเอียดและแนวแตกต่างกว่าฉบับอื่น จนอยู่ในความสนใจของประชาชนจะสร้างการ
แข่งขันทางการตลาดในทางอ้อม

ข่าวท้องถิ่น หรือ ข่าวภูมิภาค หมายถึง ข่าวที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ยกเว้นกรุงเทพฯ ที่รายงานข่าวโดยผู้สื่อข่าวภูมิภาค หรือผู้สื่อข่าวต่างจังหวัดที่ประจำอยู่ในจังหวัดต่างๆ

นโยบาย หมายถึง แนวทาง ข้อกำหนด กรอบที่ฝ่ายบริหารหนังสือพิมพ์ ผู้ถือหุ้นใหญ่ ประสงค์ที่จะดำเนินการเพื่อให้หนังสือพิมพ์ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ในที่นี้หมายถึง นโยบายของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ กรุงเทพมหานคร และผู้จัดการ

ยุทธวิธี หมายถึง กลไก เทคนิคในการจัดการองค์กร ธุรกิจ และการสื่อสารในองค์กรในการครอบคลุมตลาดผู้อ่านหนังสือพิมพ์ทั่วประเทศเพื่อสร้างกำไรสูงสุดในการดำเนินกิจการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำไปสู่ระบบการจัดการด้านข่าวสารภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลและมาตรฐาน
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศูนย์ข่าวภูมิภาคของหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง
3. เพื่อเป็นแนวทางให้กับหนังสือพิมพ์รายวันฉบับอื่นนำไปปฏิบัติในอนาคต อันเป็นการเสริมบทบาทของข่าวท้องถิ่น
4. เพื่อประโยชน์ในการศึกษาของสื่อมวลชน และสถาบันการศึกษาทุกแขนง